Petrus <Lombardus>; Henricus <de Gorichem> [Comm.]: Sententiarum libri IV (cum conclusionibus Henrici de Gorichem et problematibus S. Thomae articulisque Parisiensibus)
[Freiburg i. Br.: Kilian Fischer], [ca. 1492] Seite 219

110

gius q̃ꝓ fit dissimilior. Illa aũt vt ait Aug. i lib. de. xxxiij. q. q̃ pticipatõe silia sunt deo. recipiunt dissimilitudinẽ. At ipa silitudo nullo mõ ex aliq̃ pte põt esse dissilis. Vñ fit vt cũ silitudo pr̃is filiꝰ sit: ex nulla pte pr̃i possit eẽ dissimilis. cuiꝰ pticipatiõe silia sunt: q̃cũq̃ ſo similia sunt. ⁊ illa psit recipe dissimilitudinez Nihil est aũt qḋ hoiem adeo deo dissimilẽ faciat queãdmodũ pctm̃. Cũ aũt pctm̃ sit p̃uatio vel corruptio boni q̃ est i aia. est etiã p̃uatio vel corruptio boni corpis. Sic corpꝰ hois p̃uauit bñficio illiꝰ imortalitatis ⁊ ipassibilitatis quã habuit añ pctm̃.

An pena sit priuatio boni. o

Queri autem solet

vtrum ⁊ pena sit p̃uatio vel corruptio boni: Ad qḋ facile rñderi pt. si p̃dicta ad memoriã reuocent. Diximꝰ ei sup̃ priuationẽ vl' corruptionẽ boni accipi actiue vl' passiue. i. ſm efficientiã vl' effectũ. Ideoq̃ p̃uatio vel corruptio boni dr̃ ⁊ pctm̃ ⁊ pena. s pctm̃ ſm efficientiã. q: p̃uat vl' corrũpit bonũ. Pena aũt ſm effectum. i. ſm passionẽ q̃ est effectꝰ pcti. Aliud ẽ em̃ culpa aliud pena. Alterũ est dei. i. pena. alterũ diaboli vel hois est. i. culpa.

Ista est distinctio. xxxv. huius secundi libri.
In qua magister ostensa causa mali seu peccati agit ḋ ipsiꝰ pcti quiditate. Et tria facit. Nã primo ponit secundariam peccati diffinitionem. Secundo ostendit diuersam de ipso opinionem. Tertio subdit multiplicem contra veritatẽ obiectionem. Primum vsq̃ ibi. Quocirca diuersitatis. Secundum vsq̃ ibi. Quidam autẽ. Tertiũ vsq̃ ad finem distinctõis. In speciali sententia magistri stat in tribus ꝓpositionibus. quarum prima est hec. ¶ Peccatũ diuersimode a diuersis doctoribus diffinit. Hanc ꝓbans magister ponit tres peccati diffinitiões. Prima est beati Augu. in epistola ad Faustũ dicentis. ꝙ peccatũ est dictum vel factũ vel concupitũ contra legẽ dei. Secũda est eiusdẽ alibi dicentis. Q peccatũ est volũtas retinẽdi vel consequẽdi qḋ iusticia vetat. Quaꝝ vtraq̃ solum ꝯuenit peccatis actualibus mortalibus ⁊ nõ venialibus. sed prima haꝝ conuenit peccatis ꝓut tam in exteriori actu q̃ etiã in interiori existunt. Secũda diffinitio peccatis ꝓut solum ꝑ actũ interiorem committunt. Tertia diffinitio est beati Ambrosij in libro suo de paradiso vbi dicit. ꝙ peccatũ est p̃uaricatio legis diuine ⁊ celestiũ inobediẽtia preceptoꝝ. Et subdit ꝙ ꝑ primã ⁊ tertiã peccati diffinitiões tam actus interior q̃ exterior ostendit esse peccatũ. sed ꝑ secundam tm̃ actus interior ostendit esse peccatũ ¶ Secũda ꝓpositio est hec. Quis peccatũ simul sit tam in actu interiori q̃ exteriori. principalius tamẽ consistit ⁊ reperit in actu interiori. Hanc magister probans dicit diuersas opiniones fore circa hoc. Nam aliqui dixerunt peccatũ esse in actu interiori tantũ. Alij dixerunt ꝙ nec in voluntate interiori nec in actu exteriori consistat. quoꝝ ratio fuit hec. nam volũtas ⁊ actus eius habent entitatẽ. cũ ergo peccatũ nihil sit ſm beatum Augustinũ sup Iohem. videt ꝙ nec voluntas nec actus eiꝰ possit proprie dici peccatũ. Sed magister dicit ꝙ sane credendũ sit. ꝙ peccatũ ꝯsistit tam ĩ actu exteriori q̃ interiori. principalius tñ in actu interiori. eo ꝙ sicut fructꝰ ex arbore ꝓcedũt. sic mala exteriora ꝓcedũt ex mala interiori volũtate. ¶ Tertia ꝓpositio est hec. Humana volũtas ⁊ eiꝰ actꝰ inq̃tuz sunt. quedã bona sunt: inq̃tũ ḋo sunt ꝯtra legem dei nihil sunt. Hanc magister ꝓbans dicit quosdam beatum Augustinũ in hoc fuisse secutos dicendo volũtatem ⁊ eiꝰ actũ inquantũ sunt esse quedã bona. inq̃tũ ḋo sunt ꝯtra legẽ dei nihil esse. Qḋ ꝓbat ꝑ hoc quia omne qḋ a deo est bonũ est. q: alias deꝰ nõ esset sũme bonꝰ. cũ ergo voluntas et eiꝰ actus a deo sint. q: alias casualiter tanq̃ ad dei ꝓuidentiã nõ ptinentes cõtingerẽt. qḋ est incõueniens. ergo oportet dicere. ꝙ tam volũtas q̃ actꝰ eiꝰ inquantũ sunt bona sunt et a deo. Postea contra illã sententiã obijcit tripliciter ⁊ soluit. Primo sic. Si om̃is actꝰ volũtatis esset a ḋo sequeret ex hoc ꝙ adulteriũ. homicidiũ. ⁊ sic ḋ alijs essent a deo. eo ꝙ actꝰ sunt voluntatis. Et rñdens ad hoc dicit ꝙ adulteriũ homicidiũ ⁊ hmõi nõ nominãt p̃cise actꝰ quosdã. sz etiã quorundã actuũ deformitates. ⁊ quantũ ad hoc nõ sunt a deo. Secũdo obijcit sic. Peccata omissionis importãt priuatiões ⁊ negationes. sz priuatiões ⁊ negatiões nõ sunt a deo. ergo tales actꝰ nõ sunt a deo. Et rñdet ꝙ in omni peccato omissionis intelligit aliquis actꝰ volũtatis positus. sicut declinare a bono ⁊ nõ velle credere in christũ. et cõsimilia peccata omissionis q̃ sunt declinatões q̃dã a bonis ponũt aliquos reales actꝰ. s. voluntatẽ ⁊ ꝓpositũ mali: ⁊ ꝑ ꝯsequẽs nõ sunt omnino nihil. vt obiectio p̃dicta tẽdit. Tertio sic peccatuz inq̃tũ pctm̃ est corruptio penalis. sz oĩs pena est a deo. ergo pctm̃ ẽ a deo: Cui obiectõi magister rñdens dicit ꝙ peccatũ inquantũ pctm̃ est: nõ est corruptio passiua. cuiusmodi est pena. sz est corruptio actiua q̃ nihil est ⁊ q̃ nõ est a deo. q: alias sequeret deũ esse causaz mali. Postea declarãt hoc a simili. ꝙ corruptio actiua nihil sit. q: abstinentia cibi nihil est. ⁊ tamen corrumpit corpus. Similit' sic peccatũ nihil est: tñ corrũpit animã spoliando eã a gratuitis ⁊ vulnerat aĩam in naturalibus ⁊ hoc tã quo ad aĩam quã a deo elõgat q̃ quo ad corpus qḋ immortalitate priuat. Vñ ꝯcludit corruptionem actiuã esse peccati essentiã. passiuã aũt pcti effectum ⁊ penam. Et tm̃ in speciali ⁊c̃.

¶ Q quedã simul sunt peccata ⁊ pena peccati. quedã peccata ⁊ causa peccati. alia vero peccata ⁊ causa ⁊ pena peccati. a

Sciendũ est tñ

DI. XXXVI

q̃dã sic eẽ pctã. vt sint etiã pene pctõꝝ. Vñ Augꝰ. sup illũ locuz ps. lvij. Supcecidit ignis ⁊ ñ viderũt solẽ: ait. Ignis supbie ⁊ ꝯcupiscentie ⁊ ire intelligit. Istas penas pauci vidẽt iõ eas maxime cõmemorat apl's i epl'a ad Roma. ⁊ enumerat multa q̃ pctã sunt ⁊ pene peccati. Itẽ. Inter p̃mũ em̃ pctm̃ apostasie ⁊ vltimã penã ignis eterni. media q̃ sunt ⁊ pctã sunt ⁊ pene peccati. Grego. q̃z sup Ezech. ait. Contemnẽti q̃ nõ vult penitere poĩt deꝰ offendiculũ. vbi. s. gruiꝰ ipingat. Pctm̃ ei qḋ ꝑ pniaz citiꝰ nõ delet. aut peccatũ est ⁊ causa peccati

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-333/0219
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG